

Národná koncepcia ochrany detí v digitálnom priestore

„Internet odzrkadľuje a zosilňuje najlepšie a najhoršie z ľudskej prirodzenosti. Internet bol určený pre dospelých, avšak čoraz väčšmi ho využívajú deti, pričom digitálne technológie vo zvýšenej miere ovplyvňujú ich životy a budúcnosť. Našou úlohou je zmierniť škody a rozšíriť príležitosti, ktoré umožňujú digitálne technológie.“

Anthony Lake, bývalý výkonný riaditeľ UNICEF

Pracovná skupina:

Bacigál Ivan Mgr., odbor počítačovej kriminality, úrad kriminálnej polície Prezídia Policajného zboru

Budayová Miluša PaedDr., Úrad komisára pre deti

Čakajda Matej JUDr., Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

Deáková Katarína Mgr., Sekcia národnostného a inkluzívneho vzdelávania, oddelenie prierezových tém v školstve, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

Dobrovodský Róbert JUDr., PhD., L.L.M. Odbor legislatívy občianskeho a obchodného práva, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky

Drobný Miroslav Ing., eSlovensko

Hargašová Lucia PhD., Ústav výskumu sociálnej komunikácie SAV

Holdoš Juraj Mgr., PhD., Katolícka univerzita v Ružomberku (partner projektu realizujúci výskum EU Kids Online)

Homolová Romana JUDr., Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, Odbor ochrany spotrebiteľa

Kaliská Zuzana Mgr. Art., Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

Kállay Andrej PhDr. Úrad komisára pre deti

Kopčanová Dagmar PhDr., Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie

Madro Marek PhDr., Koalícia pre deti Slovensko,

Ondrkalová Miroslava MUDr., Odbor zdravotnej starostlivosti, Sekcia zdravia MZ SR

Sláviková Nataša PhDr., eSlovensko

Spišiak Marián Ing., Sekcia informatiky a správy rezortných dát, odbor koncepcie a rozvoja info.systémov, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

Vydarená Katarína Mgr., odbor právnych služieb, Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky

Obsah

Úvod	1
Zoznam skratiek a terminológia	2
Národná legislatíva a dokumenty	4
Prehľad legislatívnych opatrení súvisiacich s ochranou detí v digitálnom priestore:	5
Prehľad legislatívnych opatrení súvisiacich s vybranými ohrozeniami detí v digitálnom priestore:	7
Medzinárodný kontext ochrany detí v digitálnom priestore	9
Východisková situácia ohrození detí v digitálnom priestore na Slovensku	11
Stručná charakteristika situácie ochrany detí v digitálnom priestore	16
Prehľad aktuálne realizovaných opatrení v kontexte ochrany detí v digitálnom priestore: .	18
Strategické zámery ochrany detí v digitálnom priestore	21
Priorita 1 Prevencia	23
Priorita 2 Intervencia	26
Priorita 3 Následná starostlivosť	29
Horizontálna priorita 1 Koordinácia, inštitucionálna a finančná podpora	31
Horizontálna priorita 2 Odborná príprava a výskum	34
Horizontálna priorita 3 Ochrana súkromia a údajov detí	37

Úvod

Médiá vo všetkých formách vrátane televízie, počítačov a smartfónov môžu mať významný vplyv na to, ako sa deti cítia, premýšľajú, ako sa učia a správajú, čo konštatuje aj správa Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO). Je všeobecne akceptovanou tézou, že percepcia niektorých digitálnych obsahov môže mať negatívny vplyv nielen na emocionálnu pohodu dieťaťa, ale môže poškodiť aj ich fyzický, psychický, sociálny a morálny vývin. Či už je to kvôli schopnosti detí preberať nevhodné behaviorálne vzory (dieťa sa učí napodobňovaním), alebo citlivosti na negatívne audiovizuálne vnemy. Čím je dieťa mladšie tým je menej zodpovedné, má menej vytvorené kognitívne štruktúry, vyzreté emócie a nerozmýšľa o dôsledkoch svojho konania.¹

Deti sú súčasťou digitálneho priestoru bez ohľadu na ich vek, pohlavie, kultúrne, národnostné, sociálne pozadie, vrátane detí s rôznymi formami zdravotného postihnutia či detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Digitálny mediálny svet prináša množstvo príležitostí, ale má aj výrazný rizikový potenciál a dá sa zhrnúť do štyroch kategórií:

- nezákonný obsah/správanie,
- obsah nevhodný pre danú vekovú skupinu,
- nevhodné kontakty,
- nevhodné správanie.

Kontext, v ktorom žijeme, núti rodičov, učiteľov, vychovávateľov a pracovníkov s mládežou učiť seba a žiakov vnímať médiá s porozumením a na to je potrebné získať mediálne kompetencie, ktoré by im pomohli využívať mediálne obsahy zodpovedne, bezpečne, kriticky a tvorivo s dôrazom na dodržiavanie ľudských práv, morálny kontext a vekovú vhodnosť. Je možné, že nás čakajú ďalšie zmeny, ktoré si v súčasnosti nevieme ani predstaviť. Problémom je rýchlosť a nepredvídateľnosť zmien digitálneho priestoru, pri ktorých riešenia rýchlo starnú, čo tiež sťažuje prevenciu a výchovu. Národná koncepcia ochrany detí v digitálnom priestore je vypracovaná na obdobie do roku 2025.

Veríme preto, že koncepcia prispeje k podpore online bezpečnosti detí a zvyšovaniu úrovne mediálnej gramotnosti na Slovensku.

¹ Správa svetovej zdravotníckej organizácie WHO <http://www.euro.who.int/en/media-centre/sections/press-releases/2016/11/new-who-europe-report-calls-for-urgent-action-to-protect-children-from-digital-marketing-of-food>

Zoznam skratiek a terminológia

Pre potreby koncepcie využívame nasledovné **pojmy**:

Dieťa - znamená každú osobu mladšiu ako 18 rokov.

Digitálny priestor – informačné a komunikačné technológie (ďalej len „IKT“) vrátane internetu, mobilných a pridružených technológií a zariadení, ako aj digitálne siete, databázy, obsahy a služby.

Kyberšikana (Cyberbullying) - šikanovanie pomocou nových informačných a komunikačných technológií (t.j. najmä cez internet a mobilné telefóny). Príkladmi môžu byť anonymné vášnivé alebo nenávisťné e-maily, obťažovanie prostredníctvom textových správ. . S klasickou šikanou zdieľa tri základné charakteristické znaky a to:

- úmysel,
- opakované konanie (trvanie v čase),
- nerovnováha moci (napr. fyzická sila, prístup k určitým informáciám, sociálny status, obľúbenosť u iných detí, v prípade kyberšikany aj technologické zručnosti,...)

Odlišuje sa však od nej ďalšími špecifikami: anonymita útokov (v mnohých prípadoch agresor vystupuje anonymne), posilnenie straty empatie (vďaka anonymite a odstupu, ktoré informačné technológie umožňujú, agresor nevidí priamu emocionálnu reakciu obeť), publikum (útoky sú prístupne veľkému až neobmedzenému okruhu divákov), čas a priestor (útoky môžu mať dlhšie trvanie v čase, zverejnené informácie a fotky môže byť náročné odstrániť).

Grooming – v slovenčine zatiaľ pre tento pojem neexistuje ekvivalent. Grooming môžeme charakterizovať ako pestovanie si vzťahu a budovanie dôvery medzi sexuálnym predátorom a jeho obeťou. Obeť nemusí byť nevyhnutne dieťa, no najčastejšie ide o vytváranie falošnej detskej identity dospelými (falošný online profil) na najrôznejšie, väčšinou nebezpečné (pedofilné) účely, navádzanie v snahe prilákať alebo vychovať si budúcu obeť.

Happy slapping - druh šikanovania, spočíva v natočení útoku na nič netušiacu obeť a následné rozosielanie záznamu ďalším ľuďom pomocou mobilu alebo internetu za účelom zosmiešnenia obeť, ide o trestný čin.

Sexting – môžeme charakterizovať ako posielanie správ, fotografií alebo videí prostredníctvom informačno-komunikačných technológií s erotickým a sexuálnym obsahom.

Webcam trolling - je druh podvodu, pri ktorom útočník za účelom oklamania obete využíva podvodný, vopred nahraný videozáznam, ktorý obeť považuje za reálny obraz z webkamery. Cieľom je vylákať od obete najrôznejšie citlivé údaje, nahé fotografie, videá a podobne.

Pre zjednodušenie čitateľnosti textu sa v koncepcii vyskytujú nasledovné **skratky**:

CETS – Central European Treaty Series (Centrálny úradný vestník Rady Európy)

CPPPaP - Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie

CŠPP - Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva

EK – Európska komisia

ETS – European Treaty Series (Úradný vestník Rady Európy)

EÚ – Európska únia

MF SR – Ministerstvo financií Slovenskej republiky

MPSVR SR – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

MS SR – Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky

MŠVVaŠ SR – Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

MV SR – Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

MZ SR – Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

NKS – Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch

OECD - Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj

OSN – Organizácia spojených národov

PIS – poskytovatelia internetových služieb

RTVS – Rozhlas a televízia Slovenska

UNESCO - Organizácia Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru

UNICEF – Detský fond Spojených národov (v org. The United Nations International Children's Emergency Fund)

Národná legislatíva a dokumenty

Významným problémom ostáva, že slovenská legislatíva jednoznačne nedefinuje, ako zaobchádzať a stíhať prípady zneužívania detí v digitálnom priestore. Prokuratúra sa v súvislosti s počítačovou kriminalitou predovšetkým zaoberá riešením prípadov detskej pornografie, nebezpečného prenasledovania, sexuálneho zneužívania a obdobných trestných činov, vzhľadom na to, že domáca legislatíva nepozná ďalšie formy zneužívania a vykorisťovania detí na internete, ako je sexting, trolling, hatespeech, kyberšikanovanie a podobne.

Prehľad legislatívnych opatrení súvisiacich s ochranou detí v digitálnom priestore:

Legislatívne opatrenie	Stručná charakteristika opatrenia	Aktuálne limity opatrenia
<p>Zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov</p>	<p>Regulácia niektorých obsahov na internete vo vzťahu k vysielaníu televíznej programovej služby a poskytovaniu audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie.</p> <p>Ide predovšetkým o povinnosti vo vzťahu k pornografickým a erotickým obsahom.</p> <p>Zákon č. 308/2000 Z. z. bol naposledy novelizovaný zákonom č. 498/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 15. decembra 2009, a ktorým boli do právneho poriadku Slovenskej republiky transponované ustanovenia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2007/65/ES z 11. decembra 2007, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 89/552/EHS o koordinácii určitých ustanovení zákonov, iných právnych predpisov alebo správnych opatrení týkajúcich sa vykonávania činností televízneho vysielaania. Po tom, čo zákon č. 498/2009 Z. z. nadobudol účinnosť, bolo prijaté kodifikované znenie tejto smernice ako smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/13/EÚ z 10. marca 2010 o koordinácii niektorých ustanovení upravených zákonom, iným právnym predpisom alebo správny opatrením v členských štátoch týkajúcich sa poskytovania audiovizuálnych mediálnych služieb (smernica o audiovizuálnych mediálnych službách), ktorá bola do slovenského právneho poriadku transponovaná zákonom č. 342/2012 Z. z.</p>	<p>Právna regulácia vysielaateľov prostredníctvom internetu je v porovnaní s vysielaateľmi na základe zákona alebo vysielaateľmi s licenciou miernejšia, čo znamená že nie všetky zákonné povinnosti vysielaateľa na základe zákona alebo vysielaateľa s licenciou, zákon ukladá taktiež vysielaateľovi prostredníctvom internetu.</p> <p>Uvedenou právnou úpravou, nedošlo k regulácii všetkých obsahov na internete, ale len tých, ktoré sú vysielaaním televíznej programovej služby prostredníctvom internetu a tých, ktoré sú súčasťou poskytovanej audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie.</p> <p>Na to, aby vysielaanie cez internet podliehalo regulácii, musí kumulatívne napĺňať všetky znaky vysielaania programovej služby, tak ako je táto definovaná v § 3 ods. 1 zákona č. 220/2007 Z. z. o digitálnom vysielaaní programových služieb a poskytovaní iných obsahových služieb prostredníctvom digitálneho prenosu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o digitálnom vysielaaní) v znení neskorších predpisov, a teda musí byť vysielaaním zámerného časového usporiadania programov a ďalších zložiek tejto služby, ktoré vytvárajú uzatvorený celok, sú simultánne prijímateľné širokou verejnosťou, poskytované vysielaateľom za účelom informovať, zabávať alebo vzdelávať širokú verejnosť, a za ktoré je redakčne zodpovedný vysielaateľ.</p> <p>Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1808 zo 14. novembra 2018, ktorou sa mení smernica o audiovizuálnych mediálnych službách, však zaviedla v súvislosti s ochranou maloletých pred programami, videami a audiovizuálnymi komerčnými oznamami, ktoré môžu narušiť ich telesný, duševný alebo morálny vývin, povinnosti aj vo vzťahu k poskytovateľom platforiem na zdieľanie videí, čím sa oblasť ochrany maloletých značne rozširuje.</p> <p>Smernica bude zároveň implementovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky.</p>

<p>Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov</p>	<p>V súlade s § 152 Bezpečnosť a ochrana zdravia vo výchove a vzdelávaní školy a školské zariadenia sú pri výchove a vzdelávaní, pri činnostiach priamo súvisiacich s výchovou a vzdelávaním a pri poskytovaní služieb okrem iného povinné podľa pís. b) vytvárať podmienky na zdravý vývin detí a žiakov a na predchádzanie sociálno-patologickým javom, c) zaistiť bezpečnosť a ochranu zdravia detí a žiakov, d) poskytnúť nevyhnutné informácie na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia detí a žiakov.</p>	
<p>Vyhláška č. 589/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o jednotnom systéme označovania audiovizuálnych diel, zvukových záznamov umeleckých výkonov, multimedialných diel, programov alebo iných zložiek programovej služby a spôsobe jeho uplatňovania v znení neskorších predpisov</p>	<p>Vyhláška ustanovuje jednotný systém označovania audiovizuálnych diel, zvukových záznamov umeleckých výkonov, multimedialných diel, programov alebo iných zložiek programovej služby a spôsob jeho uplatňovania.</p>	<p>Nie všetky obsahy na internete podliehajú regulácii. Pravidlá sa vzťahujú iba na tie obsahy, ktoré sú vysielaním televíznej programovej služby prostredníctvom internetu (programy a ďalšie zložky programovej služby vysielanej prostredníctvom internetu) a na tie obsahy, ktoré sú audiovizuálnou mediálnou službou na požiadanie alebo jej zložkou. Zamedzenie prístupu maloletých k erotickým a pornografickým obsahom na internete, ktoré podliehajú regulácii, závisí od toho, prostredníctvom akej služby sú poskytované.</p>

Prehľad legislatívnych opatrení súvisiacich s vybranými ohrozeniami detí v digitálnom priestore:

Legislatívne opatrenie	Stručná charakteristika opatrenia	Aktuálne limity opatrenia
<p>Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov</p> <p>§ 132 ods. 3 § 132 ods. 4 § 132 ods. 5</p>	<p>Definovanie pornografie ako zobrazenie súložie, iného spôsobu pohlavného styku alebo iného obdobného sexuálneho styku alebo zobrazenie obnažených pohlavných orgánov určené na sexuálne účely.</p> <p>Detskou pornografiou sa rozumie zobrazenie skutočnej alebo predstieranej súložie, iného spôsobu pohlavného styku alebo iného obdobného sexuálneho styku s dieťaťom alebo osobou vyzerajúcou ako dieťa alebo zobrazenie obnažených častí tela dieťaťa alebo osoby vyzerajúcej ako dieťa určené na sexuálne účely.</p> <p>Detským pornografickým predstavením sa na účely tohto zákona rozumie živé predstavenie určené publiku, a to aj s využitím informačno-technických prostriedkov, v ktorom je dieťa zapojené do skutočného alebo predstieraného sexuálneho konania alebo v ktorom sú obnažované časti tela dieťaťa smerujúce k vyvolaniu sexuálneho uspokojenia inej osoby.</p>	
<p>Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov</p> <p>Ohrozovanie mravnosti § 371 § 372 ods. 1 písm. a) a b)</p>	<p>§ 371 Toto ustanovenie poskytuje trestno-právnu ochranu mravnosti, ako aj dôstojnosti ľudí pred takou pornografiou, v ktorej sa prejavuje neúcta k človeku a násilie, ktorá zobrazuje sexuálny styk so zvierat'om alebo ktorá zobrazuje iné sexuálne patologické praktiky. Je dôležité podotknúť, že páchatel'om tohto trestného činu môže byť aj fyzická aj právnická osoba.</p> <p>§ 372 ods. 1 písm. a) a b) Toto ustanovenie poskytuje trestno-právnu ochranu pri ohrozovaní zdravého fyzického, psychického a morálneho vývoja osôb mladších ako osemnásť rokov pred sprostredkovaním predčasnej sexuálnej skúsenosti prostredníctvom pornografie, detskej pornografie, pornografického predstavenia, resp. pornografických diel.</p>	<p>Umiestňovanie obsahu na internet možno považovať ako sprístupňovanie obsahu verejnosti.</p> <p>Väčšina prevádzkovateľov internetových stránok neobmedzuje prístup detí k pornografickým obsahom, ale naopak dostupnosť obsahu určeného výhradne osobám starším ako 18 rokov je neobmedzená a je viazaná na jednoduché „zakliknutie“ tlačidla OK, ktoré dokonca nepredpokladá ani potrebu prečítania textu upozornenia (v texte väčšinou obsahuje informáciu o tom, že stránky, ktoré sa daná osoba chystá otvoriť obsahujú pornografiu a upozornenie, že takýto obsah je neprístupný pre osoby do 18 rokov).</p>
<p>Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení</p>		

<p>neskorších predpisov</p> <p>§ 370 Prechovávanie detskej pornografie a účasť na detskom pornografickom predstavení Smernica č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach</p>	<p>Toto ustanovenie poskytuje trestno-právnu ochranu mravnosti pred prechovávaním detskej pornografie a sekundárne aj mravného vývoja detí. Páchateľom môže byť taktiež aj fyzická aj právnická osoba.</p> <p>Smernica upravuje základné znaky, formy a prejavy šikanovania a kyberšikanovania detí a žiakov, možnosti preventívneho pôsobenia a metódy riešenia šikanovania žiakov v nadväznosti na zodpovednosť školy a školského zariadenia podľa § 144 ods. 1 písm. o) a § 153 ods. 1 zákona a na práva žiaka podľa § 144 ods. 1 písm. i) a k) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon)</p>	<p>Uvedené sa vzťahuje aj na špecifickú problematiku sextingu, kedy je „páchateľom“ veľmi často obeť sama a tak zákony písané pôvodne na jej ochranu, postihnú ju samu.</p> <p>Účinná od 01. septembra 2018. Aktuálne sa pripravuje zber dát o riešení šikanovania na školách k 15.9.</p>
--	--	---

Koncepcia ochrany detí v digitálnom priestore nadväzuje najmä na:

- Koncepciu mediálnej výchovy SR v kontexte celoživotného vzdelávania schválenú uznesením vlády SR č. 923/2009 zo dňa 16. decembra 2009,
- Smernicu č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach,
- Zákon č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Koncepcia ochrany detí v digitálnom priestore nadväzuje taktiež na ďalšie dokumenty, ktoré súvisia s ochranou detí a mládeže:

- Národná stratégia na ochranu detí pred násilím, ktorá bola schválená uznesením vlády SR č. 24/2014 z 15.01.2014 a uznesením vlády SR č. 474/2017 z 11.10.2017;
- Zákon č. 176/2015 Z. z. o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- Koncepcia rozvoja práce s mládežou na roky 2016 – 2020;
- Stratégia Slovenskej republiky pre mládež na roky 2014 – 2020;
- Koncepcia Štátnej politiky zdravia v Slovenskej republike, ktorú schválila vláda SR uznesením č. 910/2000;

Medzinárodný kontext ochrany detí v digitálnom priestore

Medzinárodné a európske právne záväzné nástroje a normy stanovujú povinnosti alebo poskytujú referenčné kritériá členským štátom pri rešpektovaní a ochrane ľudských práv a základných slobôd detí v digitálnom priestore. Mimoriadnu aktuálnosť problematiky ochrany detí v digitálnom priestore dokazuje aj intenzívny záujem Európskej komisie, Rady Európy, UNESCO, UNICEF, OECD, ktoré v tejto oblasti prijali už viaceré odporúčania, smernice či legislatívne normy. Nižšie prinášame prehľad dokumentov v kontexte ochrany detí v digitálnom priestore:

- Európsky dohovor o ľudských právach,
- Európska sociálna charta,
- Dohovor OSN o právach dieťaťa,
- Dohovor Rady Európy o ochrane jednotlivcov pri automatizovanom spracovaní osobných údajov. (ETS č. 108),

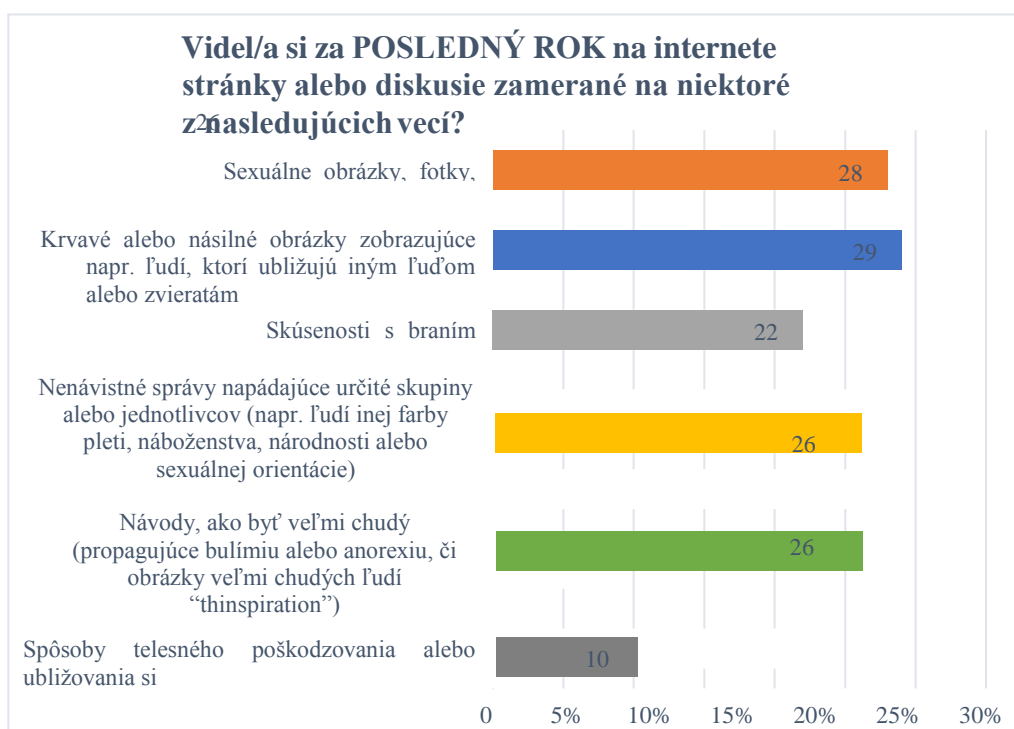
- Dohovor o počítačovej kriminalite (ETS č. 185) a jeho dodatkový protokol o kriminalizácii činov rasistickej a xenofóbnej povahy spáchaných prostredníctvom počítačových systémov (ETS č. 189),
- Dohovor Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi (CETS č. 197),
- Dohovor Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním tzv. Lanzarotský dohovor (CETS č. 119),
- Charta základných práv Európskej únie (čl. 24),
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (ďalej len „GDPR“),
- Dokument Rady EÚ z 11.12.2011 Závety o ochrane detí v digitálnom svete,
- Stratégia Rady Európy o právach dieťaťa (2016-2021),
- Odporúčanie CM / Rec (2018) 7 Výboru ministrov členským štátom o usmerneniach o rešpektovaní, ochrane a plnení práv dieťaťa v digitálnom priestore, ktoré prijal 4. júla 2018 Výbor ministrov Rady Európy,
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1808 zo 14. novembra 2018, ktorou sa mení smernica 2010/13/EÚ o koordinácii niektorých ustanovení upravených zákonom, iným právnym predpisom alebo správnym opatrením v členských štátoch týkajúcich sa poskytovania audiovizuálnych mediálnych služieb (smernica o audiovizuálnych mediálnych službách) s ohľadom na meniace sa podmienky na trhu (obzvlášť články 28b, 30b, 33a zdôrazňujú význam mediálnej gramotnosti),
- Dokument Zdravie 2020,
- Opčné protokoly k Dohovoru OSN o právach dieťaťa o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii (2000) a o procedúre oznámení (2011) – pre Slovenskú republiku je platný od 2014,
- Smernica Európskeho parlamentu a rady 2011/92/EÚ z 13. decembra 2011 o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii.

Koncepcia tiež kontinuálne nadväzuje na aktivity programov EK Bezpečný internet 1999 - 2004, Bezpečný internet plus 2005 - 2008, Bezpečný internet 2009 - 2013, Lepší internet pre deti 2014 - súčasnosť.

Východisková situácia ohrození detí v digitálnom priestore na Slovensku

Zneužívanie detí v digitálnom priestore je závažný spoločenský jav. Deti čelia v digitálnom priestore reálnemu ohrozeniu a často si neuvedomujú riziká, ktoré ich obklopujú a spôsobujú im celoživotnú digitálnu stopu niekedy aj s fatálnymi následkami. Z predbežných výsledkov výskumu EU Kids online na Slovensku vyplýva, že za posledné roky sa na Slovensku výrazne zvýšilo používanie internetu prostredníctvom mobilných zariadení. Najnovšie dáta zo Slovenska ukazujú, že mobilné telefóny používa na pripojenie k internetu 83 % detí vo veku 9 – 17 rokov, pričom 38 % takto pristupuje na internet viackrát denne. Najnovší výskum dokazuje viditeľný trend používania internetu v mobilných zariadeniach, keďže stolový počítač a notebook používa na pripojenie k internetu v tejto intenzite len 10 % opýtaných. Používanie internetu prostredníctvom tabletov na dennej báze sa dotýka 24 % detí a mládeže. O intenzívnej prítomnosti internetu v živote mladej generácie svedčí zistenie, že internet na dennej báze používajú takmer všetky deti (96 %). Dve tretiny detí trávi v pracovné dni 1 až 3 hodiny denne na internete. Približne každé piate dieťa trávi v pracovný deň viac ako 4 hodiny na internete. Množstvo času stráveného na internete je vyššie cez víkend, keď viac ako 4 hodiny na internete strávi jedna tretina detí. Zaujímavým zistením je, že 51 % detí vo veku 9 – 12 rokov používa sociálne siete minimálne raz do týždňa, hoci veková hranica pre používanie Facebooku a Instagramu, ktoré sú najpopulárnejšie, bola v tom čase 13 rokov (dnes 16 rokov).

Graf. Negatívne javy v prostredí internetu v 2018

Opakované zdieľanie obrázkov v internetovom priestore taktiež spôsobuje nikdy nekončiacu viktimizáciu a stigmú pre obeť. Internet násilníkom poskytuje istotu, ľahký prístup k obeť a možnosť falošnej identity.

Vybrané čísla v kontexte digitálneho ohrozenia detí na Slovensku

- 30% slovenských detí vo veku od 11 do 18 rokov dostáva žiadosť o zaslanie vlastnej nahej fotografie²
- Aktívny self sexting vo forme odosielania vlastných fotografií zobrazujúcich úplnú alebo čiastočnú nahotu realizuje v SR 16 % maloletých od 11 do 18 rokov (Hollá, 2016)³
- Nahlasovanie online nezákonného obsahu Stopleveline.sk vrátane sexuálneho zneužívania detí v roku 2017 stúpol počet hlásení spomínaného obsahu oproti roku 2016 z počtu 4104 na 6609. Najvyšší počet hlásení sa týka detskej pornografie⁴

² HOLLÁ, K. 2016. Sexting a kyberšikana. Bratislava : Iris. 165 s. ISBN 978-80-815-3061-6.

³ tamtiež

⁴ eSlovensko, Kmec M.: Prezentácia SID 2018

Prehľad ohrození v digitálnom priestore pre účely koncepcie Slavíková, Drobný, 2018:

	Skupiny ohrození	Ochrana, vzdelávanie, prevencia, regulácia	Typy ohrození	Výber jednotlivých paragrafov prislúchajúcich zákonov	Návrh gestorov (dotačných schém), zainteresovaných úradov v oblasti ochrany
1	Sexuálne ohrozenia	Ochrana pred sexuálnymi ohrozeniami	Detská pornografia, prostitúcie, pornografia, sexting, sexuálne násilie v partnerstve, grooming, sexuálne obťažovanie, zneužitie, vydieranie, vykorisťovanie, sexuálny nátlak, nevyžiadané sexuálne kontakty, zverejňovanie erotiky, nahota, erotický telefónny hovor alebo videohovor, webcam trolling, patologické sexuálne praktiky, kyberprostitúcia... Obchodovanie s deťmi...	Detská pornografia – výroba (§ 368 Trestného zákona). Detská pornografia – rozširovanie (§ 369 Trestného zákona). Detská pornografia – prechovávanie a účasť na detskom pornografickom predstavení (§ 370 Trestného zákona). Ohrozovanie mravnosti (§ 371, § 372 Trestného zákona). Ohrozovanie mravnej výchovy mládeže (§ 211 T. z.). Sexuálne zneužívanie (§ 201a Trestného zákona) Výtržníctvo (§ 364 (1) písmeno e) Trestného zákona). Znásilnenie (§ 199 Trestného zákona) Sexuálne násilie (§ 200 Trestného zákona)	Ministerstvo vnútra SR (Rada vlády SR pre prevenciu kriminality, cieľom výzvy je podpora aktivít v oblasti prevencie kriminality, so zameraním na znižovanie miery a závažnosti kriminality, zvyšovanie bezpečnosti v mestách a obciach a elimináciu sociálnopatologických javov v rizikových skupinách či propagácie kriminality v médiách.) Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR Komisár pre deti
2	Násilie	Ochrana pred násilím	Kyberšikanovanie, obsesívne prenasledovanie, stalking, obťažovanie, happy slapping, obscénny jazyk, divácke násilie, mučenie, umierania, fyzické a psychické utrpenie, návody na výrobu zbraní (3D tlač)...	Nebezpečné prenasledovanie, tzv. kyberstalking (§ 360a Trestného zákona). Zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (§ 19 Ochrana ľudskej dôstojnosti a ľudskosti, § 20 Ochrana maloletých).	Ministerstvo vnútra SR Ministerstvo kultúry SR Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR Komisár pre deti
3	Neznášanlivosť	Kultúra znášanlivosti	Nenávistné prejavy, vyhrážanie, zastrašovanie, ohováranie a klebety, antisemitizmus, homofóbia, xenofóbia, rasizmus, popieranie holokaustu, radikalizmus, regrútovanie, extrémizmus, terorizmus, ohrozovanie ľudskej dôstojnosti a základných práv a slobôd...	Ohováranie (§ 373 Trestného zákona). Výroba, rozširovanie a prechovávanie extrémistických materiálov (§ 422a, § 422b, § 422c Trestného zákona). Popieranie a schvaľovanie holokaustu a zločinov politických režimov a zločinov proti ľudskosti (§ 422d Trestného zákona). Hanobenie národa, rasy a presvedčenia (§ 423 Trestného zákona). Podnecovanie k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti (§ 424 Trestného zákona). Podnecovanie, hanobenie a vyhrážanie osobám pre ich príslušnosť k niektorej rase, národu,	Ministerstvo spravodlivosti SR (Dotácie v pôsobnosti Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky zamerané na presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd a na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie.) Ministerstvo vnútra SR Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR Ministerstvo kultúry SR

				národnosti, farbe pleti, etnickej skupine alebo pôvodu rodu (§ 423 až 424a Trestného zákona) Zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii (§ 19 Ochrana ľudskej dôstojnosti a ľudskosti, § 20 Ochrana maloletých).	Komisár pre deti
4	Neželaný životný štýl	Podpora zdravého životného štýlu	Navádzanie na protispoločenskú činnosť, propagácia vojny, gangov, samovrážd, manipulatívne svetonázorové a spirituálne skupiny, nebezpečné výzvy/hecovanie (challenges), svojky (selfie-killfie), žarty (pranks), devastácia životného prostredia, online nakupovanie, tlak na utrácanie peňazí, propagácia alkoholizmu, fajčenia, užívanie omamných látok, drog, jedov a prekurzorov, návody na výrobu drog, propagácia anorexie, bulimie, sebapoškodzovanie, ohrozenie zdravia, problém sociálneho porovnávania, závisť a žiarlivosť.....	Zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (§ 31a Mediálna komerčná komunikácia, § 32 Reklama a telenáup). Zákon č. 147/2001 Z. z. o reklame (§ 3 Všeobecné požiadavky na reklamu, § 5 Reklama alkoholických nápojov). Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon (§ 174 Šírenie toxikománie).	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR Ministerstvo kultúry SR Ministerstvo hospodárstva SR Ministerstvo spravodlivosti SR Komisár pre deti Ministerstvo zdravotníctva SR
5	Manipulácia, dezinformácia	Ochrana pred manipuláciou, dezinformáciou	Obavy týkajúce sa ideológie a hodnôt, falošné správy (fake news), hoax, politická propaganda, pseudohodnoty, riziká whistleblowing, klamlivá reklama, nevhodná reklama pre deti, konšpiračné teórie...	Zákon č. 147/2001 Z. z. o reklame (§ 3 Všeobecné požiadavky na reklamu). Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon (§ 361 Šírenie poplašnej správy).	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR Ministerstvo spravodlivosti SR Ministerstvo kultúry SR Ministerstvo hospodárstva SR Komisár pre deti
6	Nadmerné používanie, závislosť	Ochrana pred nadmerným používaním, nezávislosť	Gambling, nadmerné používanie hier, mobilu a internetu, nadmerné používanie pornografie, sociálnych sietí, informácií, nomofobia (strach z neprítomnosti mobilu), strach zo zmeškania/nezúčastnenia sa niečoho (Fear of missing out), sociálna úzkosť, kyberchondria, izolácia, kyberstres, kyberfóbia...	Zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii (§ 19 Ochrana ľudskej dôstojnosti a ľudskosti, § 20 Ochrana maloletých).	Ministerstvo zdravotníctva SR Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR Ministerstvo kultúry SR Komisár pre deti

7	Porušovanie duševného vlastníctva	Ochrana duševného vlastníctva	Nezákonné sťahovanie obsahov, porušovanie autorského práva...	Zákon č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon (§ 19 Výhradné majetkové práva).	Úrad priemyselného vlastníctva SR, Ministerstvo kultúry SR.
8	Podvody	Ochrana pred podvodmi	Počítačová kriminalita, hacking, phishing, smishing, vishing, nevyžiadaný obsah, SPAM, kryptomeny, vydieranie, nátlak...	Vydieranie (§ 189 Trestného zákona). Nátlak (§ 192 Trestného zákona).	Ministerstvo financií SR Ministerstvo vnútra SR
9	Porušovanie ochrany osobných údajov	Ochrana osobných údajov	Právo na výmaz, právo na transparentné a zrozumiteľné informácie o spracúvaní osobných údajov, právo na obmedzenie spracúvania, právo nebyť predmetom automatizovaného individuálneho rozhodovania vrátane profilovania môžu byť ohrozené, resp. ich výkon obmedzený konaním prevádzkovateľa. V súvislosti s ponukou služieb informačnej spoločnosti adresovanou priamo dieťaťu je spracúvanie osobných údajov dieťaťa zákonné, len ak má dieťa aspoň 16 rokov ak má dieťa menej než 16 rokov, takéto spracúvanie je zákonné iba za podmienky a v rozsahu, v akom takýto súhlas vyjadril alebo schválil nositeľ rodičovských práv a povinností. Problémom však ostáva technické zabezpečenie kontroly veku dieťaťa. Obavy z kontroly a straty súkromia, automatizovaného spracúvania osobných údajov detí...	Zákon č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (§ 104 Správne delikty). Poškodzovanie cudzích práv (§ 376 Trestného zákona). Neoprávnené zachytávanie počítačových údajov (§ 247c Trestného zákona). Porušenie dôvernosti ústneho prejavu a iného prejavu osobnej povahy (§ 377 Trestného zákona)	Úrad na ochranu osobných údajov SR Ministerstvo vnútra SR

Špecifickú oblasť ohrozenia detí v digitálnom priestore tvorí nadmerné využívanie sociálnych sietí alebo počítačových hier, webové stránky so špecifickým obsahom (násilie, sekty, pornostránky, zábavné stránky, internetové obchody – legálne a nelegálne drogy, zbrane, farmaceutiká atď.)

Stručná charakteristika situácie ochrany detí v digitálnom priestore

Pozitívnou skutočnosťou je, že mnohé zainteresované subjekty v SR sú si vedomé výziev spojených s ochranou detí v digitálnom priestore a čoraz viac sa snažia na nich reagovať. Kombinácia politík s podielom legislatívnych, samoregulačných a vzdelávacích opatrení sa zdá byť najúčinnjším riešením ochrany detí v digitálnom priestore a konvergenie medzi platformami (televízia, počítače, smartfóny, hracie konzoly atď.) a audiovizuálnym obsahom. Aktivity realizované zainteresovanými stranami nie sú dostatočne efektívne. Je potrebné otvoriť diskusie a realizovať výskumy a analýzy, ktoré by mapovali ochranu detí v digitálnom priestore, sumarizovať aktuálne výsledky parciálnych výskumných projektov a na ich základe anticipovať vývojové tendencie, a následne predkladať návrhy riešenia systémových problémov a odporúčania pre exekutívu. Pri súčasnom stave ochrany maloletých v digitálnom priestore môžeme konštatovať, že ohrozené môže byť každé dieťa, ktoré sa v digitálnom priestore vyskytuje. Cieľom tejto koncepcie je najmä podporovanie vhodných aktivít a opatrení zameraných na ochranu detí v digitálnom priestore

Subjekty participujúce na zabezpečení inštitucionálnej a politickej podpory ochrany detí v digitálnom priestore sú najmä:

- Úrad vlády SR,
- Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu,
- Ministerstvo vnútra SR, Rada vlády pre prevenciu kriminality,
- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR,
- Ministerstvo kultúry SR,
- Ministerstvo spravodlivosti SR,
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR,
- Ministerstvo zdravotníctva SR,
- Ministerstvo financií SR,
- Úrad komisára pre deti,
- Úrad na ochranu osobných údajov SR,
- Úrad priemyselného vlastníctva SR,
- Policajný zbor SR, prokuratúra, súdy,

- Univerzity, Slovenská akadémia vied, Audiovizuálny fond, registrované cirkvi a náboženské spoločnosti, mimovládne organizácie, zástupcovia občianskej spoločnosti, psychológovia, samosprávy, školy, školské zariadenia, poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, akreditované subjekty a ďalšie subjekty.

Prehľad aktuálne realizovaných opatrení v kontexte ochrany detí v digitálnom priestore:

<p>Samoregulačné mechanizmy (kódexy správania)</p> <p>a zodpovednosti poskytovateľov internetových služieb</p>	<p>Stručný popis: Poskytovatelia obsahu a služieb v SR vyvíjajú čoraz väčšie úsilie v boji proti diskriminujúcemu a inému nezákonnému alebo škodlivému obsahu, predovšetkým vo forme záväzkov/kódexov správania, ktoré existujú aj v iných členských štátoch. Pokiaľ ide o obsah na internete, niektoré z týchto iniciatív zahŕňajú možnosť zobraziť na webovej stránke označenie kódexu správania na znamenie toho, že ho daná stránka dodržiava.</p> <p>Okrem toho poskytovatelia obsahu a služieb sa usilujú rozvíjať primeraný obsah pre deti a uľahčovať prístup k nemu, napríklad prostredníctvom osobitných webových stránok pre deti a špeciálnych vyhľadávačov.</p> <p>Limity a výzvy Pretrvávajú obavy, že dosiahnuté úrovne ochrany v tejto oblasti sa stále výrazne líšia a sú nepostačujúce. V budúcnosti by sa existujúce opatrenia proti nezákonnému alebo škodlivému obsahu pre deti mali neprestajne monitorovať, aby sa zabezpečila ich účinnosť. V súčasnosti sú vytvorené miesta (nenavistnyskutok.sk, stopline.sk), kam deti a rodičia môžu tento druh obsahu nahlasovať, ktoré má poskytovať poskytovateľ obsahu a ktoré sa môžu oprieť o fungujúce administratívne infraštruktúry, pričom však tieto iniciatívy nemajú spoločné črty a je potrebné ich koordinovať aby sa zvýšila ich efektívnosť.</p> <p>Združenia poskytovateľov internetových služieb spravidla nemajú žiadny osobitný mandát vzhľadom na ochranu detí. Preto členovia týchto združení podpisujú a dodržiavajú kódexy správania na ochranu detí zvyčajne na základe dobrovoľnosti..</p>
<p>Zodpovedne.sk (Slovenské centrum bezpečného internetu)</p>	<p>Stručný popis: Od roku 2007 v SR funguje projekt Zodpovedne.sk ako národné centrum bezpečného internetu, ktoré prevádzkuje eSlovensko o. z. Projekt financuje EK v rámci rôznych programov na ochranu detí pred ohrozeniami internetu, zo štátnej správy boli partnermi Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR a v súčasnosti Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu. Za 12 rokov existencie projekt získal viac ako 30 ocenení doma a v zahraničí. Medzi najúspešnejšie výstupy patria Ovce.sk, kniha Deti v sieti, Matfilipa.sk, Kyberšikanovanie.sk (vrátane 6 filmov a interaktívneho divadelného predstavenia), Nehejtuj.sk (12 filmov) a Sidliskovysen.sk (celovečerný film), otvorenie prvého Centra prevencie internetovej závislosti s aplikáciou Nezavislost.sk, projekt Bezinternetu.sk, organizácia každoročného podujatia Dňa bezpečného internetu či množstvo výskumov, školení, prednášok, legislatívnych návrhov, odborných publikácií, mediálnych kampaní s dopadom nie len na cieľovú skupinu detí ale aj rodičov, učiteľov a laickú verejnosť.</p> <p>Limity a výzvy SR nemá dotačný mechanizmus, ktorý by centru/centrám bezpečného internetu zabezpečil kontinuitu a udržateľnosť. Nedostatočné povedomie o vyššie uvedených stránkach. Je potrebné zamerať sa na zvyšovanie povedomia a prehlbovanie spolupráce s verejnosťou.</p>
<p>Horúca linka (Stopleveline.sk)</p>	<p>Stručný popis: V SR funguje napríklad Stopleveline.sk od roku 2010 a prevádzkuje ju eSlovensko o. z. Stopleveline.sk je linka na nahlasovania a odstraňovania nezákonného obsahu, ktorá spolupracuje s Ministerstvom vnútra SR. Stopleveline.sk získava hlásenia z viacerých kanálov: emailom, formulár na stránke, databázovým systémom INHOPE. Počas 9 ročnej činnosti získal Stopleveline.sk viac ako 30.000 hlásení.</p> <p>Stopleveline.sk sa zameriava na nezákonný obsah, ktorý porušuje zákony Slovenskej republiky najmä v oblasti sexuálnych ohrození (sexuálne zneužívanie, detská pornografia – výroba, rozširovanie, prechovávanie a účasť na detskom pornografickom predstavení, ohrozovanie mravnosti, ohrozovanie mravnej výchovy mládeže...) ako aj v oblasti neznášanlivosti (nenávisťné prejavy, anticiganizmus-antimromizmus, antisemitizmus, antimadžarizmus, homofóbia, xenofóbia, rasizmus, popieranie holokaustu, radikalizmus, regrútovanie, extrémizmus, ohrozovanie ľudskej dôstojnosti a základných práv a slobôd...). Na podobnom princípe funguje taktiež stránka</p>

	<p>nenavistnyskutok.sk</p> <p>Limity a výzvy SR nemá dotačný mechanizmus, ktorý by centru/centrám bezpečného internetu zabezpečil kontinuitu a udržateľnosť. Vo fungovaní horúcich liniek a predovšetkým pri odstraňovaní nezákonných obsahov sa však zaznamenali rozdiely. Ide o rozdiely pri rozhodnutiach o tom, aký obsah je nezákonný, preskúmaní takýchto rozhodnutí, vystopovaní ich zdroja a poskytovateľov webhostingu a oznamovaní týchto skutočností príslušným orgánom. S cieľom podporiť ich efektívnosť, ako aj väčší súlad medzi členskými štátmi (napr. najlepšie postupy interakcie s orgánmi presadzujúcimi právo) je potrebné zvážiť spôsoby, ako ich spropagovať medzi používateľmi internetu vrátane detí a urobiť ich pre nich dostupnejšími, a spôsoby, ako zlepšiť ich fungovanie a dosiahnuť synergiu so súvisiacimi službami (napr. linkami pomoci a centrami informovanosti).</p>
Linky pomoci	<p>Stručný popis: V súčasnosti v SR existuje viacero liniek pomoci, ktoré poskytujú poradenstvo prostredníctvom telefonických liniek, chatovacími aplikáciami či e-mailami (Linka detskej istoty, Linka detskej dôvery, IPčko). Občianske združenie IPčko zabezpečuje chatové poradenstvo a nonstop e-mailové poradenstvo, pričom ročne poskytne asi 14 000 chatových kontaktov a 4000 e-mailových konzultácií. Nonstop prevádzku a bezplatné služby poskytuje linka prevádzkovaná organizáciou Linka detskej istoty. Od roku 2007 v rámci podpory Európskej komisie linka rozšírila svoje pôsobenie aj na digitálny svet a problémy detí v ňom prostredníctvom projektu Pomoc.sk. Tento projekt rovnako ako Stoptline.sk prevádzkuje eSlovensko o.z. Linka je členom medzinárodnej siete INSAFE. Pre svoje telefonické poradenstvo používa harmonizované číslo EÚ 116111 a 116000.</p> <p>Limity a výzvy SR nemá dotačný mechanizmus, ktorý by linkám pomoci zabezpečil kontinuitu a udržateľnosť. Slovenská republika však pracuje na vytvorení štátnej linky zameranej na pomoc deťom v rámci projektu Podpora ochrany detí pred násilím.</p>
Podpora mediálnej gramotnosti prostredníctvom mediálnej výchovy	<p>Stručný popis: Mediálna gramotnosť sa vzťahuje na zručnosti, vedomosti a porozumenie, ktoré umožňujú občanom využívať médiá účinne a bezpečne kriticky a tvorivo. S cieľom umožniť občanom prístup k informáciám a využívať ich, kriticky hodnotiť a vytvárať multimediálny obsah, zodpovedne a bezpečne je potrebné, aby občania mali rozšírené kompetencie v mediálnej gramotnosti. Mediálna gramotnosť by nemala byť obmedzená na učenie sa o technológiách a nástrojoch, ale mala by sa snažiť vybaviť deti kritickým myslením, zručnosťami potrebnými na výkon rozhodnutia, analyzovať zložité mediálne skutočnosti a rozoznať rozdiel medzi názormi a faktami. Mediálna výchova v systéme formálneho vzdelávania je od roku 2008 ako povinná zložka začlenená do obsahu vzdelávania. V súlade s aktuálnou školskou legislatívou platnou na území Slovenskej republiky (dvojúrovňový participatívny model vzdelávania), je mediálna výchova vymedzená ako prierezová téma, ktorá je povinnou súčasťou vzdelávania pre predprimárne, primárne, nižšie a vyššie sekundárne vzdelávanie.</p> <p>Limity a výzvy Proces presadzovania mediálnej gramotnosti je v súčasnosti nedostatočný, nesystémový, pomalý a nekoordinovaný. Koniec 20. storočia bol na Slovensku síce sprevádzaný rôznymi aktivitami, štúdiami a výskumami v prospech mediálnej výchovy, ale tieto našli reálnejšiu podobu pre systémové zmeny až v prvej dekáde 21. storočia. I napriek tomu, že Slovenská republika viac krát prezentovala podporu integrovaného, medzirezortného prístupu k zvyšovaniu úrovne mediálnej gramotnosti prostredníctvom viacerých zainteresovaných strán, ministerstiev, regulačných orgánov, diváckych a rodičovských združení, registrovaných cirkví a náboženských spoločností, vzdelávacích, výskumných organizácií i samotných médií trpí deficitom efektívnej edukácie mediálnej výchovy vo formálnom, neformálnom vzdelávaní ako aj vo vzdelávaní znevýhodnených skupín.</p>

<p>Obmedzený prístup k obsahu: zatriedenie podľa veku a klasifikácie obsahu (audiovizuálne mediálne služby)</p>	<p>Stručný popis: Aktuálny systém z hľadiska nevhodnosti pre jednotlivé vekové kategórie klasifikuje obsahy ako nevhodné a neprístupné pre vekovú skupinu maloletých do 18 rokov, nevhodné pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov a nevhodné pre vekovú skupinu maloletých do 12 rokov, nevhodné pre vekovú skupinu maloletých do 7 rokov. Najčastejší spôsob upozornení rodičov na škodlivý obsah a potrebu obmedziť prístup sú ikony na obrazovke a/alebo akustické signály priamo pred poskytnutím potenciálne škodlivého obsahu. Tento systém existuje zo zákona aj v SR ako pre televízne vysielanie, tak pre služby audiovizuálneho mediálneho obsahu na požiadanie vysielané aj cez internet.</p> <p>Limity a výzvy V zásade existujúce systémy zatriedenia podľa veku a klasifikácie audiovizuálneho obsahu je potrebné skvalitniť. V štátoch EÚ existujú rozličné zatriedenia podľa veku a klasifikácie pre rôzne typy médií. Predmetnou problematikou sa zaoberá Smernica EÚ 2018/1808 z 18. 11. 2018 (Audiovisual and media services directive). Pri otázke spoľahlivosti systémov označovania a varovania je potrebné zvýrazniť význam zodpovednosti rodičov a skutočnosť, že tieto systémy môžu fungovať len vtedy, keď rodičia budú kontrolovať, čo ich deti pozerajú, a tým zabezpečia účinnosť systémov. Univerzálne dostupné technické prostriedky, ktoré deťom poskytujú selektívny prístup k obsahu na internete, ako sú napríklad nástroje rodičovskej kontroly spojené s obsahom zatriedeným a označeným podľa veku, sú veľmi rozmanité. Riešenia vyvinuté pre lineárne poskytovanie/televízne vysielanie (napr. vysielacie časy) sa často nejavia vhodné pre internet a iné audiovizuálne mediálne služby na požiadanie.</p>
<p>Obmedzený prístup k obsahu: technické systémy</p>	<p>Stručný popis: V SR existujú viaceré aplikácie na rodičovskú kontrolu, ktoré chránia deti pred nevhodným obsahom. Aplikácie sú určené pre rodičov a deti, ktorí chcú efektívne používať internet a chcú mať istotu, že na internete budú deti v bezpečí. Okrem toho môžu rodičia využiť časové limity pre tablety a smartfóny, príp. úplné blokovanie vybraných webových stránok a aplikácií.</p> <p>Limity a výzvy Vzhľadom na čoraz väčšmi bezhraničné šírenie online obsahu by sa mali ďalej preskúmať spôsoby, ako lepšie zladiť tieto systémy. Nástroje založené na internete s rodičovskou kontrolou sú čoraz dostupnejšie, ale ich spojenie s vhodným obsahom sa realizuje len od prípadu k prípadu, pričom medzi členskými štátmi EÚ existujú veľké rozdiely. Nedostatkom tiež je, že služby rodičovskej kontroly vo verejnom záujme sú častokrát platené.</p>

Strategické zámery ochrany detí v digitálnom priestore

Vízia							
Vytvorenie trvalo udržateľného, komplexného, národného, koordinovaného prístupu ochrany detí v digitálnom priestore s jasne vymedzenými kompetenciami, primeranou personálnou, finančnou a dotačnou podporou							
Hlavný cieľ							
V záujme zdravého psychického, fyzického a morálneho vývinu detí a ich ochrany v digitálnom priestore podporovať efektívne opatrenia v oblasti prevencie, zvyšovania povedomia, potláčania počítačovej kriminality, vzdelávania, výskumu, práva, opatrenia v politickej a inštitucionálnej oblasti, spoluprácu a koordináciu na vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni.							
Priorita 1 Prevencia			Priorita 2 Intervencia			Priorita 3 Následná starostlivosť	
Realizovať systematickú a koordinovanú podporu prevencie v kontexte ochrany detí v digitálnom priestore na Slovensku.			Komplexne adekvátne reagovať na nebezpečenstvo, ktorému deti v digitálnom prostredí čelia a na prípady aktuálneho ohrozenia detí.			Podporovať účinnú a efektívnu následnú starostlivosť pre obeť všetkých foriem ohrozenia v digitálnom prostredí ale aj podporovať prácu s páchatelmi trestných činov v digitálnom prostredí.	
Špecifický cieľ 1.1. Podporiť účinnú prevenciu vo formálnom a neformálnom vzdelávaní detí a žiakov.	Špecifický cieľ 1.2. Podporiť digitálne služby a obsahy, ktoré pomáhajú vytvárať dôveryhodnejší, bezpečnejší a zodpovednejší digitálny priestor pre deti.	Špecifický cieľ 1.3. Podporovať celoživotné vzdelávanie rodičov, pedagogických a odborných zamestnancov, pracovníkov s deťmi a mládežou atď.	Špecifický cieľ 2.1. Zvýšiť efektívnosť a úspešnosť riešenia prípadov ohrozenia detí v digitálnom priestore predovšetkým v rámci legislatívy, exekutívy a jurisdikcie.	Špecifický cieľ 2.2. Poskytovať účinnú pomoc a podporu deťom, rodičom a iným zúčastneným stranám a taktiež podporovať celoživotné vzdelávanie dotknutých subjektov.	Špecifický cieľ 2.3. Zvýšiť úspešnosť vyhľadávania a odstraňovania webových obsahov obsahujúcich alebo šíriacich detskú pornografiu a iné nebezpečné obsahy na území SR a mimo územia SR.	Špecifický cieľ 3.1. Zabezpečiť účinnú a efektívnu následnú starostlivosť pre obeť a postihnuté subjekty v rámci systému ochrany detí v digitálnom priestore.	Špecifický cieľ 3.2 Zabezpečiť adekvátnu prevýchovu pre páchatelov trestných činov, ktoré zahŕňajú zneužívanie detí v digitálnom priestore.

<p>Horizontálna priorita 1</p> <p>Koordinácia, inštitucionálna a finančná podpora</p>	<p>Vytvoriť komplexný, koordinovaný, národný prístup ochrany detí v digitálnom priestore s jasne vymedzenou právomocou a zodpovednosťou príslušných orgánov a primeranou personálnou a finančnou podporou, ktorá je založená na súčasných vedeckých poznatkoch a osvedčených postupoch.</p>	<p>Špecifický cieľ HP 1.1. Vytvoriť komplexný a koordinovaný národný prístup a zabezpečiť konzistentnosť v oblasti ochrany detí v digitálnom priestore.</p>
<p>Horizontálna priorita 2</p> <p>Odborná príprava a výskum</p>	<p>Podporovať odbornú, na vedeckých poznatkoch založenú realizáciu opatrení v rámci ochrany detí v digitálnom priestore</p>	<p>Špecifický cieľ HP 1.2. Zvážiť možnosti vytvorenia primeranej finančnej, personálnej a inštitucionálnej podpory plneniu koncepcie.</p> <p>Špecifický cieľ HP 2.1. Podporovať odbornú prípravu a vzdelávanie zamestnancov pracujúcich s deťmi a realizovať výskumy zamerané na ochranu detí v digitálnom priestore.</p> <p>Špecifický cieľ HP 2.2. Zvýšiť úroveň poznania v problematike ochrany detí v digitálnom priestore a zabezpečiť realizáciu opatrení v súlade s aktuálnym vedeckým poznáním.</p>
<p>Horizontálna priorita 3</p> <p>Ochrana súkromia a údajov detí</p>	<p>Zabezpečiť systematickú a informovanú ochranu súkromia a osobných údajov detí na Slovensku.</p>	<p>Špecifický cieľ HP 3.1. Zvýšiť informovanosť detí a iných dotknutých osôb o práve na súkromie a o ochrane osobných údajov.</p> <p>Špecifický cieľ HP 3.2. Podporiť mechanizmy a nástroje na zabezpečenie ochrany súkromia detí a ich osobných údajov.</p>

Problematika ochrany detí v digitálnom priestore, rovnako ako vývoj ohrození a ich povaha sú veľmi dynamické a rýchlo meniace sa fenomény. Z uvedeného dôvodu je preto potrebné pri riešení koncepcie aplikovať koordinovaný, konzistentný a prehľadný prístup, rovnako ako adekvátnu politickú a inštitucionálnu podporu. Národná koncepcia ochrany detí v digitálnom priestore je vypracovaná na obdobie rokov 2020 – 2025. Vzhľadom na skutočnosť, že ide o rýchlo sa vyvíjajúcu oblasť, Národná koncepcia ochrany detí v digitálnom priestore pre jednotlivé špecifické ciele predkladá **opatrenia, ktoré budú zohľadnené v krátkodobých akčných plánoch. Ku koncepcii budú vytvorené tri akčné plány na obdobie dvoch rokov s prihliadnutím na aktuálny vývoj situácie ochrany a ohrozenia detí v digitálnom priestore.** Prvý akčný plán na roky 2020 - 2021 sa predkladá súčasne s touto koncepciou.

Priorita 1 Prevencia

Realizovať systematickú a koordinovanú podporu prevencie v kontexte digitálnej ochrany detí na Slovensku.

Významnou prioritou v kontexte ochrany detí v digitálnom priestore je prevencia a predchádzanie ohrozeniam, ktoré digitálny priestor prináša. Kľúčovú úlohu v nej zohráva rodina, škola a iné inštitúcie formálneho, neformálneho aj celoživotného vzdelávania a kultúry, spoločnosť ale aj technické zabezpečenie digitálneho priestoru tak, aby vytváral bezpečné prostredie pre deti. Rovnako je potrebné prevenciu zamerať aj na zvyšovanie povedomia o možnostiach efektívneho riešenia konkrétnych ohrozujúcich situácií.

Špecifický cieľ 1.1. Podporiť účinnú prevenciu vo formálnom a neformálnom vzdelávaní detí a žiakov.

S prihliadnutím na vecnú pôsobnosť a v súlade so zákonom stanovenými kompetenciami sú gestormi pre naplnenie špecifického cieľa 1.1.:

- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo zdravotníctva SR

Spolupracujúce subjekty:

- RTVS, Komisár pre deti, zástupcovia mimovládneho sektora

Opatrenia:

- Podporovať systémové zabezpečovanie školských psychológov, sociálnych pedagógov a školských koordinátorov prevencie v školách.
- Zapojiť CPPPaP, preventistov PZ SR a mimovládne organizácie pri preventívnych aktivitách zameraných na ochranu detí v digitálnom priestore s využitím metód neformálneho vzdelávania v práci s mládežou.

- **Podporovať presadzovanie mediálnej gramotnosti, rozvoj kritického myslenia** a rozvíjanie zručností potrebných na analýzu zložitých mediálnych skutočností, ktoré sú potrebné na rozpoznanie rozdielu medzi objektívnymi faktami a subjektívnymi názormi.
- **Zvyšovať povedomie** o rizikách vytvárania a rozširovania sexuálne explicitných materiálov a sextingu s dôrazom na cieľovú skupinu detí.
- **Podporovať situačnú prevenciu**, orientovanú na riešenie určitých skupín digitálnych ohrození, **a prevenciu viktimizácie**, ktorá vychádza z konceptu bezpečného správania na internete diferencovaného s ohľadom na rôzne situácie a psychickú pripravenosť ohrozených detí. Ide o skupinové a individuálne zdravotné, psychologické a právne poradenstvo, tréning a propagáciu technických možností ochrany detí pred nebezpečnými obsahmi.
- **Podporovať ochranu dojčiat a batoliat** pred predčasným vystavením digitálnemu prostrediu prostredníctvom zdravotnej starostlivosti a prevencie zo strany rodičov a pediatrov a zvýšenia povedomia o tejto problematike u nositeľov rodičovských práv a povinností, opatrovateľov a ďalších osôb, ktoré prichádzajú do kontaktu s touto cieľovou skupinou.

Špecifický cieľ 1.2. Podporiť digitálne služby a obsahy, ktoré pomáhajú vytvárať dôveryhodnejší, bezpečnejší a zodpovednejší digitálny priestor pre deti.

S prihliadnutím na vecnú pôsobnosť a v súlade so zákonom stanovenými kompetenciami sú gestormi pre naplnenie špecifického cieľa 1.2.:

- Ministerstvo kultúry SR, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo vnútra SR
-

Spolupracujúce subjekty:

- RTVS, Komisár pre deti, Audiovizuálny fond, podnikateľské subjekty pôsobiace v oblasti softvérovej ochrany, zástupcovia mimovládneho sektora

Opatrenia:

- Podporovať vznik a vývoj **nových technických možností** pri potláčaní počítačovej kriminality páchanej na deťoch a počítačovej kriminality páchanej deťmi.
- Iniciovať vytvorenie **efektívnych systémov overovania veku** a zabezpečenie ich používania, aby sa dosiahlo, že deti sú chránené pred digitálnym produktom, službami a obsahom a komerčným využívaním.
- **Podporovať produkciu audiovizuálnych programov** s cieľom zvyšovania povedomia zameraného na ochranu detí pred škodlivým digitálnym obsahom a na zabránenie ich účasti na nezákonných činnostiach online.
- Iniciovať a podporovať poskytovanie rôznorodého vysokokvalitného online obsahu a služieb so sociálnym a kultúrnym prínosom pre deti a vytvoriť značku kvality alebo štandard, ktorý pomôže deťom, ich rodičom a ďalším užívateľom identifikovať takýto obsah a služby.

Špecifický cieľ 1.3. Podporovať celoživotné vzdelávanie rodičov, pedagogických a odborných zamestnancov, pracovníkov s deťmi a mládežou atď.

S prihliadnutím na vecnú pôsobnosť a v súlade so zákonom stanovenými kompetenciami sú gestormi pre naplnenie špecifického cieľa 1.3.:

- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR,

Opatrenia:

- Zabezpečiť, aby deti, rodičia, opatrovatelia, pedagogický a odborný zamestnanci, pracovníci s deťmi a mládežou boli adekvátne informovaní o právach a povinnostiach detí v digitálnom priestore, vrátane existujúcich obmedzení (napr. filtrovanie obsahu), rizikách digitálneho priestoru a možnostiach ochrany a pomoci.

Priorita 2 Intervencia

Komplexne adekvátne reagovať na nebezpečenstvo, ktorému deti v digitálnom prostredí čelia a na prípady aktuálneho ohrozenia detí.

Zabezpečiť, aby právne, technické, výchovno-vzdelávacie opatrenia a pomáhajúce služby dokázali efektívne a koordinovane riešiť celý rad spôsobov a nebezpečenstiev, ktorými digitálny priestor ovplyvňuje zdravý vývin, emocionálnu pohodu a dodržiavanie ľudských práv detí.

Špecifický cieľ 2.1. Zvýšiť efektívnosť a úspešnosť riešenia prípadov ohrozenia detí v digitálnom priestore predovšetkým v rámci legislatívy, exekutívy a jurisdikcie.

S prihliadnutím na vecnú pôsobnosť a v súlade so zákonom stanovenými kompetenciami sú gestormi pre naplnenie špecifického cieľa 2.1.:

- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR,

Spolupracujúce subjekty:

Komisár pre deti, zástupcovia mimovládneho sektora

Opatrenia:

- **Preskúmať právny rámec v SR v kontexte protiprávnych činov, ktoré môžu byť spáchané v digitálnom prostredí.** To zahŕňa analýzu skupín a typov ohrození detí v kontexte slovenskej legislatívy a v pravidelných intervaloch preskúmať a v prípade potreby aktualizovať právne rámce na podporu úplnej realizácie práv dieťaťa v digitálnom priestore.
- Podporovať spoluprácu škôl s odborními sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a polície pri riešení prípadov ohrozenia detí v digitálnom priestore.

Špecifický cieľ 2.2. Poskytovať účinnú pomoc a podporu deťom, rodičom a iným zúčastneným stranám.

S prihliadnutím na vecnú pôsobnosť a v súlade so zákonom stanovenými kompetenciami sú gestormi pre naplnenie špecifického cieľa 2.2.:

- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, Ministerstvo zdravotníctva SR

Spolupracujúce subjekty:

Komisár pre deti , zástupcovia mimovládneho sektora,

Opatrenia:

- **Zabezpečiť** prístupné, bezpečné, dôverné, veku a pohlaviu primerané poradenstvo **poradenstvo a pomáhajúce služby deťom, rodičom a ostatným dotknutým osobám.** Poradenstvo a pomáhajúce služby je možné realizovať napríklad prostredníctvom psychológov, verejných orgánov, mimovládnych organizácií, horúcich liniek, liniek pomoci, online platforiem, ako základný rozmer vnútroštátneho systému ochrany detí s primeranými väzbami na služby podpory detí a orgány činné v trestnom konaní a v prípade potreby aj v úzkej spolupráci s externými zainteresovanými stranami.

- **Zmapovať existujúce online nástroje pre nahlasovanie trestných činov, nezákonných obsahov, nevhodných obsahov a nevhodného správania na internete.**

Špecifický cieľ 2.3. Zvýšiť úspešnosť vyhľadávania a odstraňovania webových obsahov obsahujúcich alebo šíriacich detskú pornografiu a iné nebezpečné obsahy na území SR a mimo územia SR.

S prihliadnutím na vecnú pôsobnosť a v súlade so zákonom stanovenými kompetenciami sú gestormi pre naplnenie špecifického cieľa 2.3.:

- Ministerstvo vnútra SR,

Spolupracujúce subjekty:

- Úrad na ochranu osobných údajov SR, Rada pre vysielanie a retransmisiu

Opatrenia:

- Vytvoriť online mechanizmus na nahlasovanie nezákonných a nevhodných obsahov na internete vrátane **systemu rýchlej intervencie na dosiahnutie zablokovania prístupu na webové obsahy.**
- Monitorovať situáciu šírenia materiálov obsahujúcich detskú pornografiu a materiálov súvisiacich so sexuálnym zneužívaním detí.
- Iniciovat' a podporovat' zapojenie poskytovateľov internetových služieb vrátane sociálnych sietí, aby zohrávali **aktívnu úlohu pri predchádzaní a odstraňovaní nezákonného obsahu**

Priorita 3 Následná starostlivosť

Podporovať účinnú a efektívnu následnú starostlivosť pre obeť všetkých foriem ohrození v digitálnom prostredí ale aj podporovať prácu s páchatel'mi trestných činov v digitálnom prostredí

Je potrebné posilniť, rozvíjať a zabezpečiť účinnú pomoc pre obeť, postihnuté subjekty a zainteresované strany pri uplatňovaní svojich práv.

Špecifický cieľ 3.1. Zabezpečiť účinnú a efektívnu následnú starostlivosť pre obeť a postihnuté subjekty v rámci systému ochrany detí v digitálnom priestore.

S prihliadnutím na vecnú pôsobnosť a v súlade so zákonom stanovenými kompetenciami sú gestormi pre naplnenie špecifického cieľa 3.1.:

- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo zdravotníctva SR

Spolupracujúce subjekty:

- zástupcovia mimovládneho sektora,

Možné navrhované opatrenia:

- **Podporovať služby na zabezpečenie fyzického a psychického zotavenia dieťaťa a opätovné začlenenie sa do spoločnosti.** Zabezpečiť ako súčasť systému ochrany detí prístup k primeraným podporným službám na zabezpečenie fyzického a psychického zotavenia dieťaťa a opätovné začlenenie sa do spoločnosti a zabránenie opätovnej viktimizácii a pomoc pri starostlivosti o deti, ktorých práva a súkromie boli porušené alebo boli vystavené násiliu, sexuálnemu zneužívaniu alebo zneužívaniu vrátane digitálneho priestoru.

- **Podporovať vývoj digitálnych intervencií na zabezpečenie súkromia poškodeného dieťaťa**

Špecifický cieľ 3.2. Zabezpečiť adekvátnu prevýchovu pre páchatel'ov trestných činov, ktoré zahŕňajú zneužívanie detí v digitálnom priestore.

S prihliadnutím na vecnú pôsobnosť a v súlade so zákonom stanovenými kompetenciami sú gestormi pre naplnenie špecifického cieľa 3.2.:

- **Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, Ministerstvo zdravotníctva SR**

Spolupracujúce subjekty:

- **Zástupcovia mimovládneho sektora**

Možné navrhované opatrenia:

- **Podporovať dostupnosť vhodných liečebných programov pre sexuálnych delikventov pre osoby odsúdené za sexuálne trestné činy, ktoré zahŕňajú zneužívanie detí v digitálnom priestore.**

Horizontálna priorita 1 Koordinácia, inštitucionálna a finančná podpora

Vytvoriť komplexný, koordinovaný, národný prístup ochrany detí v digitálnom priestore s jasne vymedzenou právomocou a zodpovednosťou príslušných orgánov a primeranou finančnou podporou, ktorá je založená na súčasných vedeckých poznatkoch a osvedčených postupoch.

Je dôležité vytvoriť komplexný národný prístup a zabezpečiť konzistentnosť v oblasti ochrany detí v digitálnom priestore. Je potrebné vytvorenie medzirezortnej pracovnej skupiny, ktorá sa bude zaoberať problematikou ochrany detí v digitálnom priestore a podieľať sa na príprave a spolupracovať pri realizácii úloh vyplývajúcich z akčných plánov.

Špecifický cieľ HP 1.1.: Vytvoriť komplexný a koordinovaný národný prístup a zabezpečiť konzistentnosť v oblasti ochrany detí v digitálnom priestore.

S prihliadnutím na vecnú pôsobnosť a v súlade so zákonom stanovenými kompetenciami sú gestormi pre naplnenie špecifického cieľa HP 1.1.:

- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo zdravotníctva SR, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, Ministerstvo spravodlivosti SR,

Spolupracujúce subjekty:

- Komisár pre deti, Rada pre vysielanie a retransmisiu, zástupcovia mimovládneho sektora,

Možné navrhované opatrenia:

- **Vytvoriť systém zabezpečujúci koordináciu a kontrolu realizácie koncepcie.** Možným zabezpečením je vytvorenie rezortnej pracovnej skupiny s cieľom spracovať akčný plán schválenej koncepcie na ďalšie obdobia.
- **Vytvoriť spoluprácu so všetkými kľúčovými aktérmi** s cieľom poskytovania vzájomnej pomoci v rámci ochrany detí v digitálnom priestore. Ak chceme účinne chrániť deti v digitálnom priestore, je potrebná spoluúčasť viacerých aktérov (napr. systémy ochrany a starostlivosti o deti, verejné inštitúcie, ombudsmani, obchodné spoločnosti, podnikateľské subjekty, zainteresované strany občianskej spoločnosti, samotné deti a ich rodičia, zákonní zástupcovia, pracovníci s mládežou, alebo akékoľvek iné osoby, ktoré sa starajú o dieťa) v oblastiach ako sú **predchádzanie a odstraňovanie nezákonného obsahu**, ako to určuje zákon alebo súdny alebo iný príslušný orgán, presadzovanie podpory ľudských práv v digitálnom priestore, **pomoc**, vrátane vhodnej technickej **podpory a vybavenia, orgánom činným v trestnom konaní** s cieľom podporiť identifikáciu páchatel'ov trestných činov proti deťom a zbierať dôkazy požadované pre trestné konanie a v oblasti **pomáhajúcich, preventívnych a výchovno-vzdelávacích aktivít a programov**.
- **Zapojiť všetky médiá a najmä verejnoprávne**, aby sa venovali téme ochrany detí v digitálnom priestore a zvyšovaniu úrovne mediálnej gramotnosti.
- Vytvoriť **mechanizmus pre výmenu osvedčených postupov**, informácií a dobrej praxe v rámci zapojených subjektov.

Špecifický cieľ HP 1.2. Vytvoriť primeranú finančnú a inštitucionálnu podporu plneniu koncepcie.

S prihliadnutím na vecnú pôsobnosť a v súlade so zákonom stanovenými kompetenciami sú gestormi pre naplnenie špecifického cieľa HP 1.2.:

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo zdravotníctva SR, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, Ministerstvo spravodlivosti SR,

Spolupracujúce subjekty:

- Komisar pre deti, zástupcovia občianskej spoločnosti, Rada pre vysielanie a retransmisiu SR, Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb, vedecko-výskumné a vzdelávacie inštitúcie

Možné navrhované opatrenia:

- **Posilniť zodpovednosť regulačných orgánov** za vypracovanie, implementáciu a presadzovanie noriem a usmernení týkajúcich sa práv dieťaťa v digitálnom priestore ako napríklad Rada pre vysielanie a retransmisiu SR, Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb.
- Iniciovať vznik nových dotačných schém na pokrytie všetkých skupín ohrození.
- Presadzovať a poskytovať **stimuly podnikateľským subjektom, aby zaviedli bezpečné štandardy** pre funkcie produktov a služieb, ktoré sú adresované alebo používané deťmi.
- Podporovať vývoj aplikácií zameraných na **rodičovskú kontrolu** s cieľom zlepšiť ochranu detí v digitálnom priestore.

Horizontálna priorita 2 Odborná príprava a výskum

Podporovať odbornú, na vedeckých poznatkoch založenú realizáciu opatrení v rámci ochrany detí v digitálnom priestore

Špecifický cieľ HP 2.1. Podporovať odbornú prípravu a vzdelávanie zamestnancov pracujúcich s deťmi a realizovať výskumy zamerané na ochranu detí v digitálnom priestore

S prihliadnutím na vecnú pôsobnosť a v súlade so zákonom stanovenými kompetenciami sú gestormi pre naplnenie špecifického cieľa HP 2.1.:

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo zdravotníctva SR, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, Ministerstvo spravodlivosti SR,

Spolupracujúce subjekty:

- Zástupcovia občianskej spoločnosti, Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb, vedecko-výskumné a vzdelávacie inštitúcie

Možné navrhované opatrenia:

- Vytvoriť ponuku efektívneho vzdelávania pedagogických a nepedagogických zamestnancov a pracovníkov s mládežou v oblasti mediálnej výchovy s dôrazom na ochranu detí v digitálnom priestore.
- Zvážiť možnosti zvýšenia kapacít odborných pracovníkov pracujúcich s deťmi a rodinami o problematike ochrany detí v digitálnom priestore.
- Podporovať **kontinuálnu odbornú prípravu pracovníkov polície, prokurátorov a sudcov** v oblasti ochrany detí v digitálnom priestore, najmä počítačovej kriminality.

- Vytvoriť **ponuku kvalitného vzdelávania v oblasti intervencie a následnej starostlivosti** pre deti postihnuté ohrozeniami v digitálnom a priestore.
- Zabezpečiť **metodickú podporu v problematike ochrany detí pred násilím** pre príslušné spolupracujúce orgány a inštitúcie.
- **Podporovať vznik a šírenie vedeckých štúdií o problematike ochrany detí v digitálnom priestore, s dôrazom na tému osôb**, ktoré sexuálne zneužívajú deti. So závermi štúdií oboznámiť všetky zainteresované strany.

Špecifický cieľ HP 2.2. Zvýšiť úroveň poznania v problematike ochrany detí v digitálnom priestore a zabezpečiť realizáciu opatrení v súlade s aktuálnym vedeckým poznaním.

S prihliadnutím na vecnú pôsobnosť a v súlade so zákonom stanovenými kompetenciami sú gestormi pre naplnenie špecifického cieľa HP 2.2.:

- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo zdravotníctva SR, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR,

Spolupracujúce subjekty:

- vedecko-výskumné a vzdelávacie inštitúcie, zástupcovia občianskej spoločnosti a súkromného sektora,

Možné navrhované opatrenia:

- Investovať, podporovať a realizovať **celonárodný kontinuálny výskum zameraný na skúmanie všetkých skupín ohrození detí** v digitálnom priestore. Realizovať výskumy nových trendov a ohrození dieťaťa v digitálnom priestore.
- **Podporovať a rozvíjať medzinárodnú spoluprácu** medzi subjektmi, ktoré sa podieľajú na ochrane detí v digitálnom priestore s cieľom získania informácií o nových trendoch a nástrojoch.

- Realizovať výskum zameraný na aktuálnu situáciu využívania mobilných komunikačných technológií v školách a školských zariadeniach.
- Vytvárať nové efektívne opatrenia týkajúce sa riešenia sociálno-patologických javov v škole a v digitálnom priestore.
- Vytvoriť systém pravidelného **hodnotenia akýchkoľvek rizík** poškodenia detí v digitálnom priestore.

Horizontálna priorita 3 Ochrana súkromia a údajov detí

Zabezpečiť systematickú a informovanú ochranu súkromia a osobných údajov detí na Slovensku.

Štát, ako hlavný zodpovedný subjekt, by mal podniknúť primerané kroky na ochranu detí pred porušovaním súkromia a ľudských práv v digitálnom priestore a zabezpečiť, aby mali deti prístup k účinnej náprave.

Špecifický cieľ HP 3.1. Zvýšiť informovanosť detí a iných dotknutých osôb o práve na súkromie a o ochrane osobných údajov.

S prihliadnutím na vecnú pôsobnosť a v súlade so zákonom stanovenými kompetenciami sú gestormi pre naplnenie špecifického cieľa HP 3.1.:

- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo zdravotníctva SR, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, Úrad na ochranu osobných údajov SR

Spolupracujúce subjekty:

- Úrad na ochranu osobných údajov SR

Možné navrhované opatrenia:

- **Analyzovať možné spôsoby zvýšenia ochrany detí** ako zraniteľnej kategórie dotknutých osôb v súlade so splnomocňujúcimi ustanoveniami GDPR, ktoré nám dovoľujú upraviť si niektoré otázky špecificky.

- **Zabezpečiť, aby boli deťom k dispozícii ľahko dostupné, zmysluplné, vekovo vhodné informácie o nástrojoch, nastaveniach a nápravných opatreniach na ochranu súkromia. Taktiež je potrebné zabezpečiť informovanosť rodičov, pretože na vykonávanie väčšiny práv potrebujú deti zákonné zastúpenie.**

Špecifický cieľ HP 3.2. Podporiť mechanizmy a nástroje na zabezpečenie ochrany súkromia detí a ich osobných údajov.

S prihliadnutím na vecnú pôsobnosť a v súlade so zákonom stanovenými kompetenciami sú gestormi pre naplnenie špecifického cieľa HP 3.2.:

- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo zdravotníctva SR, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR,

Spolupracujúce subjekty:

- zástupcovia občianskej spoločnosti a súkromného sektora, Úrad na ochranu osobných údajov SR

Možné navrhované opatrenia:

- Zabezpečiť, aby sa posúdil pravdepodobný **vplyv zamýšľaného spracúvania údajov na práva dieťaťa** a aby spracúvanie údajov bolo navrhnuté tak, aby sa zabránilo alebo minimalizovalo riziko zásahu do týchto práv.
- Zabezpečiť, aby spracúvanie osobitných kategórií údajov, ktoré sa považujú za citlivé, ako sú genetické údaje, biometrické údaje jednoznačne identifikujúce dieťa, osobné údaje týkajúce sa odsúdenia v trestnom konaní a osobné údaje odhaľujúce rasový alebo etnický pôvod, politické názory, náboženské alebo iné presvedčenie, duševné a fyzické zdravie alebo sexuálny život by vo všetkých prípadoch mali byť **povolené len vtedy, keď sú príslušné záruky zakotvené v zákone.**

- Zabezpečiť, aby deti a/alebo ich rodičia, opatrovatelia alebo zákonní zástupcovia mali **právo odobrať svoj súhlas so spracúvaním ich osobných údajov**, mať prístup k ich osobným údajom a nechať ich opraviť alebo vymazať, najmä ak sa spracúvajú nezákonne alebo keď ohrozuje ich dôstojnosť, bezpečnosť alebo súkromie.

Zdroje a literatúra

- CELOT, P. 2015. Assessing Media Literacy Levels and the European Commission Pilot Initiative. Brussel : EAVI. 50 p. [cit. 2015-08-19].
Dostupné na www: <http://www.eavi.eu/> 10 Media Literacy Competences. 2013 [cit. 2015-08-19]
- DOIDGE, N.: Váš mozek se dokáže změnit, Brno: CPress 2012.
- DROBNÝ, M. – GREGUSSOVA, M.: Deti v sieti. Bratislava: eSlovensko, 2013, 111s. ISBN 978-80-970676-6-3
- DUŠKOVA, D.: Sexting, diplomová práca, Právnická fakulta Masarykovy univerzity, katedra ústavného práva politologie, 2014
- FEILITZEN, C.: Vplyvy sprostredkovaného násilia, NORDICOM, Göteborg, 2009
- GREGUSSOVA, M. a kol.: Dospievajúci vo virtuálnom priestore, 2010, eSlovensko
- HARTL, A.D., Frejd, S.H.: The Digital Invasion: How Technology is Shaping You nad You Relationships, Grand Rapids: Baker, 2013. s.65.
- HRON, M.: Francie zakázala používání mobilů na školách kvůli zdravotním rizikům ,14. října 2009 http://mobil.idnes.cz/francie-zakazala-pouzivani-mobilu-na-skolach-kvuli-zdravotnim-rizikum-136-/mob_tech.aspx?c=A091013_183659_mob_tech_hro
- HOLLÁ, K. 2016. Sexting a kyberšikana. Bratislava : Iris. 165 s. ISBN 978-80-815-3061-6.
- HOLLÁ, K. 2017. Detekcia kyberagresie – kyberšikanovania a sextingu. Nitra : PF UKF. 113 s. ISBN 978-80-558-1205-2.
- CHAPMAN, G., PELLICANE, A.: Digitálne deti, Bratislava: Porta libri, 2016.
- JIRÁK, J., WOLÁK, R.: Mediální gramotnost: nový rozměr vzdělávání, Radioservis, a.s. 2007, s.6 ISBN 978-80-86212-58-6

- LIVINGSTONE, HADDON, GÖRZIG, & ÓLAFSSON, 2010, EU Kids Online Risks and safety on the internet: The UK report. London: EU Kids Online, London School of Economics and Political Science. Retrieved from <http://eprints.lse.ac.uk/33730/>.
- KAČINOVÁ, V.: Teória a prax mediálnej výchovy, UCM, FMK, Trnava 2015, ISBN 978-80-8105-763-2
- KEŠICKÝ a kol.: Foreznopsychologické aspekty sexuálneho zneužívania detí (2013-2017)
- KOHÚTOVÁ, V MADRO, M.: ONLINE PORADENSTVO AKO POMOC DIEŤAŤU V KRÍZE In: Zborník, XXVI. konferencia: Dieťa v ohrození, Podpora duševného zdravia detí a rodín – nové výzvy a vízie, Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie Bratislava 2018
- KOMÁRKOVÁ, I.: Sexting u studentů Univerzity Palackého v Olomouci, bakalárska práca, Univerzita Palackého v Olomouci Pedagogická fakulta, 2016
- KOPECKÝ, K A KOL.: Rizika internetové komunikace v teorii a praxi, Univerzita Palackého v Olomouci, 2013, ISBN 978-80-244-3595-4 (elektronická verze)
- PETRANOVÁ, D., VRABEC, N.: Persuázia a médiá. Trnava: FMK UCM, 2013. 166s. ISBN 978-80-8105-450-1
- POLÁKOVÁ, E.: Mediálne kompetencie: úvod do problematiky mediálnych kompetencií. Trnava: FMK UCM, 2011. 144 s. ISBN 978-80-89220-65-6
- PEDAGOGICKÉ ROZHĽADY, č.4-5/2013 Mediálna gramotnosť Metodicko - odborný časopis MPC obsahuje 21 príspevkov o aktuálnej situácii mediálnej gramotnosti v SR a v zahraničí ako aj zoznam literatúry orientovanej na mediálnu výchovu. www.rozhlady.pedagog.sk ISSN 1335- 0404MPC,
- ROGERS, V.: Kyberšikana, Praha, Portál, 2011, ISBN 978-80-7367-984-2
- SLAVÍKOVÁ, N.: Quo vadis mediálne gramotnosť? In: Pedagogické rozhľady, č.4-5, Metodicko-pedagogické centrum, 2013. ISSN 1335- 0404 www.rozhlady.pedagog.sk
- SLAVÍKOVÁ, N.: Parížska deklarácia o mediálnej a informačnej gramotnosti v digitálnej dobe. Pár poznámok k téme. In Učiteľské noviny, 2014, č.55, s. 4-5.

SLAVÍKOVÁ, N.: Význam mediálnej výchovy v prvej dekáde 21.storočia, In: Communication Today. 2010, č. 1(2010), ISSN 1338-130X

SLAVÍKOVÁ, N.: Mediálna výchova v pohybe : sme na Slovensku v obraze?. In Učiteľské noviny. roč. 60, č. 11 / 2013, s. 9-10 . ISSN 0139-5769, <http://distančne.vzdelavanie.siov.sk>

SLAVÍKOVÁ, N.: Rodičia stratení vo virtuálnom svete, In.: Zborník 7. európsky rodinný kongres, Kultúra a morálka rodiny v globalizovanej spoločnosti, 2012 ISBN 978-80-070372-2-2

SLAVÍKOVÁ, N.: Neuroveda vo svetle informačno-digitálnych technológií a mediálnej výchovy In: Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie „Megatrendy médiá 2017: Budúcnosť médií, UCM, Fakulta masmediálnej komunikácie, Trnava 2017, ISBN 978-80-8105-863-9

SPITZER, M.: Kybernemoc ! Brno : HOST, 2016.

KIM, E.K.: Bill Gates: My Kids get Cell Phone at Age 13, Today News, 30. januára 2013

KONICKOVÁ, J.: Čo je digitálna demencia?<https://eduworld.sk/cd/jaroslava-konickova/910/co-je-digitalna-demencia>

MULLER, M.: Jak ochránit děti před pornografií na internetu, Praha , Portál, 2014, ISBN: 978-80-262-0694-1

MARKOWETZ, A.: Digital Burnout, 2015, Droemer HC , s. 224, ISBN 978-3-426-27670-9

MOČIARIKOVÁ, B.: Sexting a osвета na stredných školách, bakalárska práca, Masarykova univerzita Filozofická fakulta, 2016

ZOLLNER H.: predseda Centra pre ochranu detí Pápežskej Gregorovej univerzity, Dôstojnosť neplnoletých v digitálnom svete“ (Child Dignity in the Digital World kongres, Rím 2017). www.childdignity2017.org.

European Policies Initiative (EuPI) inštitútu Open Society Institute v Sofii.

Odporúčania, vyhlášky, zákony

Štatistický úrad SR, Výsledky sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011, <https://udaje.statistics.sk/tabulky.html>

Národný projekt Aktivizujúce metódy s dôrazom na mediálnu gramotnosť, výsledky prieskumu, AKO®Agentúra pre výskum verejnej mienky, trhu a médií, Metodicko-pedagogické centrum 2015

Odporúčanie Rady Európy č. R/ 97/19 O zobrazovaní násilia v elektronických médiách

Odporúčanie č. (2000) 1466: Odporúčanie Parlamentného zhromaždenia Mediálna výchova, Štrasburg, 27. jún. 2000

Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady 2006/962/ES z 18. decembra 2006 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie.

Odporúčanie CM/Rec (2009) 5: Odporúčanie Výboru ministrov členským štátom o opatreniach na ochranu detí pred škodlivým obsahom a správaním a k podpore ich aktívnej účasti v novom informačnom a komunikačnom prostredí, Štrasburg, 8. júl 2009.

Odporúčanie komisie z 20. augusta 2009 o mediálnej gramotnosti v digitálnom prostredí pre konkurencieschopnejší audiovizuálny priemysel a priemysel obsahu a inkluzívnu znalostnú spoločnosť (2009/625/EC). In: Úradný vestník Európskej únie. [online]. [s.a.]. [26.08.2013].

Odporúčanie č. (2009) 1882: Odporúčanie Parlamentného zhromaždenia Podpora internetových a online mediálnych služieb vhodných pre maloletých, Štrasburg, 28. september 2009

Odporúčanie CM/Rec (2018) 7 Výboru ministrov členským štátom o usmerneniach o rešpektovaní, ochrane a plnení práv dieťaťa v digitálnom prostredí (Prijaté Výborom ministrov 4. júla 2018 na 1321. zasadnutí zástupcov ministrov).

Oznámenie Komisie z 22. apríla 2008 o ochrane spotrebiteľov, najmä nepľnoletých osôb s ohľadom na využívanie videohier

Oznámenie Komisie z 19. mája 2010 s názvom Digitálna agenda pre Európu (1), v ktorom sa zdôrazňuje, že „za posilňovanie bezpečnosti v digitálnej spoločnosti sme zodpovední spoločne – jednotlivci rovnako ako súkromné a verejné orgány, v domácnostiach, ako aj na celosvetovej úrovni“, a závery Rady z 31. mája 2010 o digitálnej agende pre Európu

Oznámenie Komisie: EURÓPA 2020 – Stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu. KOM(2010) 2020.

Dostupné na internete: http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLETEUCO_7/10:

Vyhláška č. 589/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o jednotnom systéme označovania audiovizuálnych diel, zvukových záznamov umeleckých výkonov, multimediálnych diel, programov alebo iných zložiek programovej služby a spôsobe jeho uplatňovania v znení neskorších predpisov <http://www.culture.gov.sk/ministerstvo/legislativa/pravne-predpisy-v-oblasti-kultury-19b.html>

Koncepciu rozvoja práce s mládežou na roky 2016 – 2020 (http://www.minedu.sk/data/files/5762_koncepcia_prace_s_mladezou.pdf)

Akcny plán strednodobé hodnotenie Stratégie SR pre mládež (http://www.minedu.sk/data/files/7317_akcny_plan_ku-koncepcii_2017_2018_finalna_verzia.pdf)

Koncepcia mediálnej výchovy v Slovenskej republike v kontexte celoživotného vzdelávania, Učiteľské noviny, roč. LVIII, 25. 1. 2010, s. 25-32

Dostupné na internete: http://www.zodpovedne.sk/download/koncepcie_medialnej_vychovy_v_SR.pdf

Správa o činnosti komisára pre deti za obdobie roka 2017

Zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov

Zákon č. 300/2005 Z. z. (Trestný zákon) - v ktorom sú okrem iného zadefinované pojmy pornografía, detská pornografía, detské pornografické predstavenia, detská prostitúcia a znásilnenie Sexuálne násilie Sexuálne zneužívanie), a trestné činy proti slobode a ľudskej dôstojnosti

Zákon č. 343/2007 Z. z. o podmienkach evidencie, verejného šírenia a uchovávaní audiovizuálnych diel, multimediálnych diel a zvukových záznamov umeleckých výkonov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (audiovizuálny zákon) v znení neskorších predpisov

Zákon č. 176/2015 Z. z. o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon č. 40/2015 Z. z. o audiovizii a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov publikovaný v Zbierke zákonov SR . Zákonom sa slovenský právny poriadok harmonizuje s nariadením (GDPR) a do jeho tretej časti je transponovaná Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/680 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií a o voľnom pohybe takýchto údajov a o zrušení rámcového rozhodnutia Rady 2008/977/SVV. Zákon č. 18/2018 Z. z. je dostupný na portáli Slo-lex.

Záver Rady Európskej únie o ochrane detí v digitálnom svete (2011/C 372/04), In: Úradný vestník EÚ, 2011 Odporúčanie Parlamentného zhromaždenia Rady Európy 1466 (2000) - Mediálna výchova Štrasburg, 27. jún. 2000

Vyhlášky ministerstva školstva (č. 320/2008 Z. z. o základných školách, §20, ods. 7 z 23. júla 2008)

Vyhláška Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 12/2016 Z. z. o titulkoch pre osoby so sluchovým postihnutím

Koncepcia mediálnej výchovy Slovenskej republiky v kontexte celoživotného vzdelávania, schválená vládou 16.decembra 2009, uznesením č. 923. [online]. Dostupné na internete: <http://www.culture.gov.sk> http://www.zodpovedne.sk/download/koncepcie_medialnej_vychovy_v_SR.pdf

Národná stratégia na ochranu detí pred násilím, schválená Uznesením Vlády SR č. 24/2014 z 15.01.2014 a Uznesením Vlády SR 474/2017 z 11.10.2017.

Ochrana detí v digitálnom svete Uznesenie Európskeho parlamentu z 20. novembra 2012 o ochrane detí v digitálnom svete 2012/2068(INI)
Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/13/EÚ z 10. marca 2010 o koordinácii niektorých ustanovení upravených zákonom, iným právnym predpisom alebo správnym opatrením v členských štátoch týkajúcich sa poskytovania audiovizuálnych mediálnych služieb (smernica o audiovizuálnych mediálnych službách),

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ z 13. decembra 2011 o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2004/68/SVV

Smernica (nová) o mediálnych a audiovizuálnych službách (V 1.čítaní 2018)

Smernica č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, 2018

Boj proti sexuálnemu zneužívaniu detí prostredníctvom internetu, uznesenie Európskeho parlamentu z 11. marca 2015 o sexuálnom zneužívaní detí na internete 2015/2564 (RSP)

Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1351/2008/ES zo 16. decembra 2008, ktorým sa ustanovuje viacročný program Spoločenstva na ochranu detí, ktoré používajú internet a iné komunikačné technológie

Záver Rady z 22. mája 2008 o európskom prístupe k mediálnej gramotnosti v digitálnom prostredí,

Záver Rady z 27. novembra 2009 o mediálnej gramotnosti v digitálnom prostredí, v ktorých Rada reagovala na odporúčanie Komisie z 20. augusta 2009 o mediálnej gramotnosti v digitálnom prostredí pre konkurencieschopnejší audiovizuálny priemysel a priemysel obsahu a inkluzívnu znalostnú spoločnosť,

Správa komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a výboru regiónov o uplatňovaní odporúčania Rady z 24. septembra 1998 o ochrane neplnoletých osôb a ľudskej dôstojnosti a odporúčania Európskeho parlamentu a Rady z 20. decembra

2006 o ochrane neplnoletých osôb a ľudskej dôstojnosti a o práve na vyjadrenie vo vzťahu ku konkurencieschopnosti európskeho priemyslu audiovizuálnych a online informačných služieb

Stratégiou Rady Európy o právach dieťaťa (2016-2021) (www.coe.int/children)

Správa svetovej zdravotníckej organizácie WHO <http://www.euro.who.int/en/media-centre/sections/press-releases/2016/11/new-who-europe-report-calls-for-urgent-action-to-protect-children-from-digital-marketing-of-food>

Výsledky pilotnej štúdie EU Kids Online Slovensko, Katolícka univerzita Ružomberok, október 2018 Kol.: Ďurka, R., Hasák, M., Holdoš, J., Izrael, P.

Cécile Barbière | EURACTIV.com a EURACTIV.fr | Preklad: Mišo Hudec, 31. októbra 2018

Internetové zdroje

eSlovensko: <http://www.zodpovedne.sk/>

eSlovensko: <http://www.pomoc.sk/>

eSlovensko: <http://www.stopline.sk/>

eSlovensko: <http://www.ovce.sk/>

eSlovensko: <http://www.kybersikanovanie.sk/>

eSlovensko: <http://www.nehejtuj.sk/>

eSlovensko: <http://www.matfilipa.sk/>

eSlovensko: <http://www.noproblemos.sk/>

eSlovensko: <http://www.sidliskovysen.sk/>

eSlovensko: <http://www.nezavislost.sk/>

eSlovensko: <http://www.bezinternetu.sk/>

eSlovensko: <http://www.detivsieti.sk> na stiahnutie

<http://www.medialnavychova.sk>

<http://www.childdignity2017.org>.

LENNA MORRIS, 10. októbra, 2018 Článok, AVMSD, Európa, Mediálna Gramotnosť, Politiky, Publikácie

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2018-0364+0+DOC+XML+V0//EN>

Study assessment criteria on media literacy levels, dostupná online http://ec.europa.eu/avpolicy/media_literacy/studies/index_en.htm

eSlovensko: OVCE.sk, 24 DVD rozprávok, eSlovensko o. z

<http://www.ec.europa.eu> Komisárka EÚ pre vnútorné záležitosti Cecilia Malmströmová

<https://www.iwf.org.uk/> IWF

<https://www.iwf.org.uk/what-we-do/who-we-are/annual-reports> IWF

<https://www.novinky.cz/internet-a-pc/bezpecnost/296878-deti-ohrozuje-na-internetu-webcam-trolling.html> Kožíšek, M.: Seznam.cz

<http://www.eduin.cz/clanky/martin-jan-stransky-testovat-je-potreba-casto-ale-jinak-nez-jak-to-delame/12.6.2015> Stránský, M.J.: Testovat' je potreba často, ale jinak, než to děláme.

Rybanská Ivanič, T.: Prezentácia SID 2018

eSlovensko, Kmec M.: Prezentácia SID 2018

Emily McDool, Philip Powell, Jennifer Roberts, Karl Taylor, Social Media Use and Children's Wellbeing,

https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2886783.

Eset: https://www.eset.com/sk/internetova-ochrana-domacnosti/android-parental-control/?utm_source=eduworld&utm_medium=text&utm_campaign=EPC

<https://eduworld.sk/cd/zuzana-granska/2521/nedohadujte-sa-s-detmi-kedy-ist-do-postele>

<https://tech.sme.sk/c/20635133/deti-na-internet-bez-doзору-nepustajte.html#ixzz5UHqMuvHN>

<https://eduworld.sk/tg/6/163/socialne-siete>

<https://touchit.sk/internet-veci-ked-sa-hracky-rozpravaju-medzi-sebou-a-auta-jazdia-bez-vodica/178407>

<https://www.nytimes.com/2018/10/26/style/digital-divide-screens-schools.html>

<https://blog.statusbrew.com/social-media-statistics-2018-for-business/>

<https://dennikn.sk/minuta/1307908/>

<https://strategie.hnonline.sk/marketing/1849458-85-percent-slovakov-je-na-internete-26-percent-z-nich-veri-internetu-viac-ako-rodine> (United Consultants, MARK BBDO a Pricewise)

<https://strategie.hnonline.sk/marketing/1849458-85-percent-slovakov-je-na-internete-26-percent-z-nich-veri-internetu-viac-ako-rodine> (Digital Conzoomer)

<https://strategie.hnonline.sk/media/1830971-> (25.10.2018, Facebook)